

Regeringens proposition

2004/05:98

Riktlinjer för marknadskontroll av produkter, m.m.

Prop.
2004/05:98

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Harpsund den 10 mars 2005

Göran Persson

Thomas Östros
(Utrikesdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås allmänna riktlinjer för myndigheters marknadskontroll av produkter i Sverige. Syftet med riktlinjerna är att åstadkomma en tydligare styrning av marknadskontrollen.

I propositionen föreslås vidare en ändring i tullagen (2000:1281) som innebär att Tullverket på begäran och utan föregående sekretessprövning skall tillhandahålla ett antal uppräknade marknadskontrollmyndigheters uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör import eller export av varor. Ändringen innebär att den nuvarande bestämmelsens tillämpningsområde utvidgas till att omfatta ytterligare myndigheter.

Slutligen föreslås en ändring i lagen (1992:1119) om teknisk kontroll för att tydliggöra att Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) handhar ackreditering av certifieringsorgan för certifiering av alla typer av ledningssystem.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Lagtext.....	4
2.1	Förslag till lag om ändring i tullagen (2000:1281)	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1119) om teknisk kontroll.....	5
3	Ärendet och dess beredning.....	6
4	Bakgrund	7
5	Marknadskontroll m.m. enligt EU:s system	9
5.1	Marknadskontroll enligt EG-rätten	9
5.2	EG-direktiv enligt den gamla och den nya metoden.....	10
5.3	Direktivet om allmän produktsäkerhet.....	14
5.4	Det icke-harmoniserade området	16
6	Den svenska organisationen för marknadskontroll	18
6.1	Bakgrund.....	18
6.2	Allmänna principer för marknadskontroll	18
6.3	Marknadskontrollen idag	20
7	En tydligare styrning av marknadskontrollen.....	24
8	Samverkan med Tullverket.....	33
9	Ackreditering av certifieringsorgan för certifiering av ledningssystem	37
10	Konsekvenser	38
	Bilaga 1 Sammanfattning av betänkandet Tillsyn för säkra varor och öppna marknader (SOU 2004:57).....	40
	Bilaga 2 Betänkandets lagförslag.....	42
	Bilaga 3 Förteckning över remissinstanserna.....	43
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 mars 2005.....	44

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2004/05:98

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till lag om ändring i tullagen (2000:1281),
2. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1992:1119) om teknisk kontroll,
3. godkänner de föreslagna riktlinjerna för en tydligare styrning av marknadskontrollen av produkter (avsnitt 7).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i tullagen (2000:1281)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 6 § tullagen (2000:1281) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Tullverket skall på begäran tillhandahålla *Sveriges Riksbank, Skatteverket, Läke- medelsverket, Statens Livsmedelsverk, Statens jordbruksverk, Kommerskollegium, kronofogdemyndighet, Statistiska centralbyrån, Kemikalieinspektionen och Fiskeriverket* uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör import eller export av varor. Tullverket skall vidare på begäran tillhandahålla Säkerhetspolisen uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör export av varor.

Föreslagen lydelse

11 kap.

6 §¹

Tullverket skall på begäran tillhandahålla *följande myndigheter uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör import eller export av varor:* *Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Fiskeriverket, Statens jordbruksverk, Järnvägsstyrelsen, Kemikalieinspektionen, Kommerskollegium, Konsumentverket, kronofogdemyndighet, Livsmedelsverket, Läke- medelsverket, Naturvårdsverket, Post- och telestyrelsen, Radio- och TV- verket, Sveriges riksbank, Statens räddningsverk, Skatteverket, Sjöfartsverket, Statistiska centralbyrån, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll och Vägverket.* Tullverket skall vidare på begäran tillhandahålla Säkerhetspolisen uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör export av varor.

Denna lag träder ikraft den 1 januari 2006.

¹ Senaste lydelse 2003:732.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1119) om teknisk kontroll

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (1992:1119) om teknisk kontroll skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §²

Med ackreditering avses i denna lag en förklaring att ett organ är kompetent att utföra den verksamhet som ackrediteringen avser.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll handhar ackreditering av

1. laboratorier för provning eller mätning,
2. certifieringsorgan för certifiering av produkter, *ledningsystem* eller personal,
3. besiktningsorgan för besiktning eller liknande kontroll.

Vid ackreditering skall tillämpliga europeiska eller internationella standarder iakttas.

Organ, som skall medverka i viss författningsreglerad teknisk kontroll eller liknande verksamhet, får ackrediteras även enligt föreskrifter som meddelas särskilt för detta ändamål av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Denna lag träder ikraft den 1 januari 2006.

² Senaste lydelse 1995:1021.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 27 mars 2003 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utreda den framtida organisationen och finansieringen av marknadskontroll av varor (dir. 2003:34). Utredningen antog namnet Marknadskontrollutredningen.

Utredningen lade i april 2004 fram betänkandet Tillsyn för säkra varor och öppna marknader (SOU 2004:57). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*. Betänkandets lagförslag finns i *bilaga 2*.

Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En remissammanställning finns tillgänglig i Utrikesdepartementet (UD 2004/32703/EIM).

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) har för regeringen påtalat behovet av en ändring av bestämmelsen i 14 § i lagen (1992:1119) om teknisk kontroll. Arbetsmiljöverket, Kommerskollegium, Naturvårdsverket, Statens energimyndighet, SWEDAC, Swedish Association for Testing, Inspection and Certification (SWETIC) samt Svenskt Näringsliv har getts tillfälle att under hand lämna synpunkter på förslag till lag om ändring i lagen om teknisk kontroll. Ingen av dem har haft något att erinra mot förslaget.

Lagrådet

Eftersom de föreslagna lagändringarna är av enkel beskaffenhet – den första ändringen innebär att ytterligare myndigheter läggs till i en redan befintlig lag, medan den andra ändringen innebär ett förtydligande av vad som redan gäller idag - anser regeringen inte att Lagrådets yttrande behöver inhämtas.

4 Bakgrund

Inom Europeiska unionen har krav som ställs på produkter inom olika områden harmoniserats genom olika EG-direktiv. Sådana direktiv syftar till att säkerställa en hög skyddsnivå för människors hälsa och säkerhet m.m. samt att främja en fri rörlighet för varor inom EU.

Produktdirektiv innehåller de säkerhets- och egenskapskrav som en produkt skall uppfylla för att få släppas ut på marknaden. De produkter som uppfyller direktivens krav skall kunna cirkulera fritt på den inre marknaden. Direktiven förutsätter att medlemsstaterna vidtar nödvändiga åtgärder för att säkerställa att endast produkter som uppfyller ställda krav släpps ut på marknaden och tas i bruk. Detta innebär att tillsynsmyndigheterna i medlemsstaterna skall övervaka marknaden i syfte att upptäcka och kunna ingripa mot produkter som inte uppfyller tillämpliga krav, s.k. marknadskontroll.

Marknadskontroll utförs även i vissa fall på grundval av rena nationella bestämmelser. Detta gäller bl.a. Räddningsverkets bestämmelser om pyrotekniska produkter.

Med marknadskontroll avses den tillsyn som en tillsynsmyndighet utför stickprovsvis av produkter som släpps ut på marknaden, i syfte att säkerställa att produkterna uppfyller ställda krav. Marknadskontroll syftar både till att tillvarata konsumenters och andra användares intressen och till att undvika oseriösa företag och illojal konkurrens på marknaden.

Marknadskontroll innefattar dels att tillsynsmyndigheten, genom direkta eller indirekta metoder, övervakar de produkter som finns på marknaden, dels att myndigheten kan vidta korrigerande åtgärder, frivilliga eller tvingande, mot en produkt och dess tillverkare, om det kommer fram att produkten inte uppfyller ställda krav.

Marknadskontroll skall inte sammanblandas med andra förfaranden för kontroll. Begreppet marknadskontroll omfattar inte kontroll av produkter som i vissa fall krävs i konstruktions- och tillverkningskedet, dvs. förhandskontroll innan en produkt släpps ut på marknaden. Marknadskontroll omfattar inte heller återkommande kontroll eller besiktning som sker när produkter tagits i bruk, för att kontrollera att dessa fortfarande uppfyller ställda krav.

Den lagstiftningsteknik som sedan åttiotalet har tillämpats inom EU för att harmonisera krav på produkter benämns den nya metoden (se avsnitt 5). Denna metod är f.n. föremål för en översyn som bl.a. förväntas resultera i tydligare krav på medlemsstaternas marknadskontroll.

Det nya direktivet om allmän produktsäkerhet (2001/95/EG) innebär att strängare krav ställs på medlemsstaterna att organisera en effektiv marknadskontroll för att tillse att produkter som släpps ut på marknaden är säkra.

Internationaliseringen av handeln, det ökade varuutbudet och den allt snabbare produktutvecklingen leder vidare till ett ökat behov av tillsyn på marknaden.

Propositionen behandlar inte jordbruks-, livsmedels-, och läkemedelsområdena, eftersom tillsynen inom dessa områden är

uppbyggd enligt andra principer än de som behandlas här.
Medicintekniska produkter, vilka faller inom Läkemedelsverkets
ansvarsområde, behandlas dock.

Prop. 2004/05:98

5 Marknadskontroll m.m. enligt EU:s system

5.1 Marknadskontroll enligt EG-rätten

Medlemsstaternas krav på produkter har på många områden harmoniserats inom gemenskapen genom olika EG-direktiv. Varje direktiv omfattar ett specifikt produktområde eller en specifik aspekt, och innehåller de krav avseende t.ex. hälsa och säkerhet som en produkt skall uppfylla för att få släppas ut på marknaden. Direktiven innebär en skyldighet för medlemsstaterna att inte hindra eller begränsa den fria rörligheten för produkter som uppfyller direktivens krav. Produktdirektiven har utformats enligt två olika lagstiftningsmetoder, den s.k. gamla metoden respektive den s.k. nya metoden för teknisk harmonisering.

Den nya metoden har medfört att det europeiska systemet för teknisk kontroll har genomgått genomgripande förändringar och medfört en ny rollfördelning mellan tillverkare, tillsynsmyndigheter, standardiseringsorgan och kontrollorgan. Obligatorisk förhandskontroll av produkter som tidigare har utförts av myndigheter har avskaffats inom de berörda sektorerna och ersatts av ett system där huvudregeln är att tillverkare själva kan intyga att produkter uppfyller ställda krav. I vissa fall förutsätts dock att tillverkaren har ett certifierat kvalitetssystem eller uppdrar åt ett oberoende kontrollorgan, s.k. anmält organ, att bedöma om produkter uppfyller de väsentliga kraven innan dessa släpps på marknaden. Myndigheternas uppgifter har övergått till att utföra marknadskontroll, dvs. stickprovskontroll av produkter efter att dessa släppts på marknaden, för att säkerställa att de uppfyller ställda krav.

En pågående översyn av den nya metoden förväntas bl.a. resultera i tydligare krav på medlemsstaternas marknadskontroll.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktsäkerhet är ett horisontellt direktiv som rör många produktområden. Detta direktiv innehåller specifika bestämmelser om medlemsstaternas skyldigheter att organisera en effektiv marknadskontroll för att tillse att produkter som släpps ut på den inre marknaden är säkra.

Enligt artikel 10 i EG-fördraget skall medlemsstaterna vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att de skyldigheter som följer av fördraget fullgörs.

5.2 EG-direktiv enligt den gamla och den nya metoden

Bakgrund

Äldre EG-direktiv som harmoniserar produktkrav innehåller som regel mycket detaljerade tekniska krav på varor och ibland också krav på förhandsgodkännande av produkter. Dessa direktiv brukar benämnas direktiv enligt den gamla metoden och finns för t.ex. motorfordon, livsmedel, läkemedel och kemikalier. Dessa direktiv är i vissa fall optionella, vilket innebär att medlemsstaterna då kan underlåta att införa de gemensamma reglerna och behålla nationella regler under förutsättning att produkter som uppfyller direktivets krav fritt kan saluföras i medlemsstaten.

Genom rådets resolution den 7 maj 1985 antogs en ny metod för teknisk harmonisering på varuområdet, den s.k. nya metoden. Direktiv enligt denna metod innehåller endast de grundläggande krav som en produkt skall uppfylla, de s.k. väsentliga kraven, samt det kontrollförfarande som produkten måste genomgå för att få på släppas ut på marknaden. Närmare tekniska specifikationer för hur direktivets väsentliga krav kan mötas återfinns i harmoniserade standarder som utarbetas av de europeiska standardiseringsorganen på uppdrag av kommissionen.

Den nya metoden kompletterades genom rådets resolution den 21 december 1989 om helhetsmetoden för provning och certifiering med vägledande principer om bedömning av överensstämmelse. Denna s.k. helhetsmetod har i sin tur kompletterats genom två beslut (rådets beslut 90/683/EEG, ersatt genom rådets beslut 93/465/EEG), vilka innehåller mer detaljerade anvisningar för provnings- och certifieringsförfaranden, s.k. moduler, för bedömning av om en produkt överensstämmer med ställda säkerhetskrav.

Det finns i dag drygt 20 direktiv som är utformade enligt den nya metoden. Dessa hanteras av ett flertal myndigheter. Som exempel kan nämnas att Arbetsmiljöverkets tillsynsansvar omfattar flera av de reglerade områdena, t.ex. maskiner och tryckkärl. Elsäkerhetsverket utövar tillsyn över områdena elsäkerhet och elektromagnetisk kompatibilitet, medan Konsumentverket, förutom det huvudsakliga ansvaret under det allmänna produktsäkerhetsdirektivet (2001/95/EG), även har ansvar för t.ex. leksaker och personlig skyddsutrustning.

Följande direktiv grundar sig på, eller innehåller inslag av principerna enligt den nya metoden eller helhetsmetoden.

- Lågspänningsutrustning (73/23/EEG);
- Enkla tryckkärl (87/404/EEG);
- Leksaker (88/378/EEG);
- Byggprodukter (89/106/EEG);
- Elektromagnetisk kompatibilitet (89/336/EEG);
- Personlig skyddsutrustning (89/686/EEG);
- Icke-automatiska vågar (90/384/EG);
- Aktiva medicintekniska produkter för implantation (90/384/EEG);

- Anordningar för förbränning av gasformiga bränslen (90/396/EEG);
- Varmvattenpannor (92/42/EEG);
- Explosiva varor för civilt bruk (93/15/EEG);
- Medicintekniska produkter (93/42/EEG);
- Explosionsfarliga omgivningar (ATEX, 94/9/EG);
- Fritidsbåtar (94/25/EG);
- Hissar (95/16/EG);
- Tryckbärande anordningar (97/23/EG);
- Maskiner (98/37/EG);
- Medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik (98/79/EG);
- Radio- och teleterminalutrustning (99/5/EG);
- Linbaneanläggningar (2000/9/EG);
- Mätinstrument (2004/22);
- Förpackningar och förpackningsavfall (94/62/EG);
- System för höghastighetståg (96/48/EG);
- Marin utrustning (96/98/EG);
- System för konventionella tåg (2001/16/EG);
- Kylskåp och frysar (96/57/EG);
- Förkopplingsdon till lysrör (2000/55/EG);
- Buller från utrustning som är avsedd att användas utomhus (2000/14/EG).

Väsentliga krav

Produktdirektiv enligt den nya metoden innehåller s.k. väsentliga krav, ibland benämnda väsentliga säkerhetskrav, för de produkter som omfattas av direktivet. Dessa krav anger kortfattat de tekniska prestanda eller skydds nivåer som skall uppfyllas. Tekniska specifikationer för hur produkten kan utformas för att kraven skall tillgodoses anges inte i direktiven utan bestäms istället i harmoniserade standarder. Tillverkaren får välja på vilket sätt denne skall visa att produkten uppfyller de väsentliga kraven. En produkt som tillverkats i enlighet med harmoniserad europeisk standard skall dock presumeras uppfylla de väsentliga kraven i direktivet. En tillverkare kan välja att inte tillämpa standard, men måste då på annat sätt visa att produkten uppfyller kraven, t.ex. genom att låta produkten genomgå kontroll hos ett oberoende kontrollorgan, s.k. anmält organ.

Tillverkaren skall upprätta en s.k. EG-försäkran om överensstämmelse dvs. deklarerar att produkten uppfyller de bindande väsentliga kraven i direktivet, samt en teknisk dokumentation ("technical file") som visar detta. Försäkran skall bifogas produkten och den tekniska dokumentationen skall hållas tillgänglig för marknadskontrollerande myndigheter.

Direktiv enligt den nya metoden innehåller som regel krav om att produkter som omfattas av direktiven skall vara CE-märkta. Genom att förse produkten med CE-märket intygar tillverkarens eller dennes representant att produkten uppfyller direktivets krav och att produkten har genomgått föreskrivet kontrollförfarande.

Bedömning av överensstämmelse, dvs. förfarande för kontroll av att en produkt uppfyller de väsentliga kraven, delas in i olika kontrollformer, s.k. moduler, med hänsyn till den risk som en produkt kan medföra. Det finns åtta grundmoduler som fördelas på produktens konstruktions- och tillverkningsfas. Detta följer av ovan nämnda rådsbeslut 93/465/EEG. Huvudregeln är att kontrollen av en produkt utförs av tillverkaren själv, men i vissa fall krävs att produkten kan provas av ett oberoende kontrollorgan, ett s.k. anmält organ.

Anmälda organ utför specificerade tekniska uppgifter på uppdrag av kunder. Det är inte i något fall fråga om ”godkännande” av produkter på statens eller EU:s vägnar. En tillverkare kan vända sig till vilket anmält organ som helst inom EU med kompetens för uppdraget. Någon statlig befogenhet att t.ex. vidta tvångsåtgärder har inte det anmälda organet, utan det är fråga om ett tekniskt förfarande utanför den offentlighetsliga sfären.

Den kontroll som utförs av anmälda organ är antingen typkontroll, liknande de typgodkännanden som förekom i den gamla ordningen med förhandsgodkännanden, eller kontroll av tillverkarens rutiner för att säkerställa kvaliteten i produktionen. Endast i mycket speciella fall kontrollerar anmält organ alla exemplar i produktionen. Då industrin fortlöpande gör större eller mindre förändringar i produktionen bortfaller således inte behovet av marknadskontroll därför att ett anmält organ kontrollerat produkten.

Medlemsstaterna har möjlighet att anmäla ett eller flera organ till kommissionen för uppgifter enligt enskilda direktiv. En anmälan innebär att medlemsstaten garanterar organets kompetens. Anmälda organ är i regel privata företag men även myndigheter kan anmälas.

Kompetensprövningen av svenska organ utförs av SWEDAC som också gör anmälan till kommissionen om organet ifråga är ett privat företag. Av hänsyn till konkurrensen mellan organen har regeringen förbehållit sig beslut om anmälan i de fall organet ifråga är en myndighet.

Marknadskontroll enligt den nya metoden

Direktiven enligt den nya metoden medför en skyldighet för medlemsstaterna att organisera och bedriva övervakning av marknaden på ett tillräckligt effektivt sätt och i tillräcklig omfattning för att upptäcka produkter som inte uppfyller ställda krav och ingripa mot sådana produkter. Marknadskontrollen är en central del av direktiven enligt den nya metoden. Trots detta uttrycker de flesta av direktiven medlemsstaternas skyldigheter att utföra marknadskontroll endast i generella termer. I flertalet direktiv anges att medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att berörda produkter endast kan släppas ut på marknaden eller tas i bruk om de uppfyller de väsentliga säkerhetskraven i direktivet. Hur medlemsstaterna organiserar marknadskontrollen bestäms inte.

Kring direktiven har dock utvecklats vissa riktlinjer (se särskilt kommissionens riktlinjer för genomförandet av direktiv som grundar sig

på den nya metoden och helhetsmetoden). Om en marknadskontrollmyndighet upptäcker produkter som inte uppfyller de väsentliga kraven i direktiven är myndigheten skyldig att vidta åtgärder. Myndigheten skall som ett första steg försöka få tillverkaren att rätta till varans brister genom frivilliga åtgärder. Om detta inte lyckas skall myndigheten genom ett tvingande administrativt beslut begränsa eller förbjuda saluföring av produkten eller kräva att produkten återkallas från marknaden. Om sådant beslut avser en CE-märkt produkt i ett direktiv enligt den nya metoden och om det grundas på ett konstruktionsfel eller ett fel i en hel serie inleds ett särskilt förfarande enligt direktivets s.k. skyddsklausul. Myndigheten skall då omedelbart underrätta kommissionen, som i sin tur informerar övriga medlemsstater. Beslutet om ingripande skall motiveras. Information om hur risken har bedömts samt information som identifierar produkten och tillverkaren skall bifogas.

Som tidigare nämnts innehåller direktiv enligt den nya metoden endast generella principer om tillsyn i form av marknadskontroll och det ankommer, i enlighet med subsidiaritetsprincipen, på varje medlemsstat att avgöra hur marknadskontrollen skall organiseras och utföras. Under senare år har det visat sig att olika strategier och ambitionsnivåer för marknadskontrollen tillämpas inom olika medlemsstater och inom olika sektorer. Kommissionen och medlemsstaterna har mot denna bakgrund sett ett behov av att se över systemet.

Inom ramen för den pågående översynen av den nya metoden har förslag till åtgärder aviserats för att stärka och samordna marknadskontrollen. Som ett led i denna översyn presenterade kommissionen i maj 2003 ett meddelande Förbättrat genomförande av direktiven enligt den nya metoden med förslag om hur systemet kan förbättras (KOM (2003) 240 slutlig). Kommissionen föreslår bl.a. att medlemsstaterna skall etablera en gemensam miniminivå för marknadskontrollen och att det administrativa samarbetet över gränserna mellan marknadskontrollmyndigheterna skall förstärkas. Förslagen från kommissionen behandlas i rådets resolution den 10 november 2003 om meddelandet från Europeiska kommissionen "Förbättrat genomförande av direktiven enligt den nya metoden" (2003/C282/02). Rådet har välkomnat kommissionens förslag och har uppmanat kommissionen att tillsammans med medlemsstaterna överväga väsentliga krav som medlemsstaterna skall uppnå i fråga om marknadskontroll, att förstärka det administrativa samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna samt att förbättra skyddsklausulförfarandet.

För närvarande pågår diskussioner mellan kommissionen och medlemsstaterna om hur ett gemensamt ramverk för marknadskontroll kan utformas. Ramverket föreslås omfatta bl.a. grundläggande krav för marknadskontrollen och ett kontrollförfarande varigenom kommissionen kan övervaka medlemsstaternas marknadskontroll. Syftet är att skapa en mer samordnad marknadskontroll inom gemenskapen och att undvika överlappning mellan produktdirektiven och det allmänna produktsäkerhetsdirektivet (se nedan).

De föreslagna grundläggande kraven innebär att medlemsstaterna skall utse en marknadskontrollmyndighet eller marknadskontrollmyndigheter som har nödvändiga befogenheter och resurser att utföra

marknadskontroll avseende både konsument- och industriprodukter. Myndigheterna skall ha befogenheter att kontrollera att produkter på marknaden uppfyller ställda krav, begära in nödvändig dokumentation och ta prover av produkten. Varje medlemsstat skall informera kommissionen och de andra medlemsstaterna om sin marknadskontrollverksamhet. Kommissionen skall, i samarbete med medlemsstaterna, vidta lämpliga åtgärder för att tillse att de nationella systemen för marknadskontroll uppfyller de väsentliga kraven. Mot bakgrund av att flertalet produkter sätts på marknaden i flera medlemsstater är det viktigt att marknadskontrollmyndigheterna samarbetar med varandra för att åstadkomma en effektiv marknadskontroll. Sådant samarbete bör syfta till att öka informationsutbytet, få en mer likartad tillämpning av regelverket, få ett gemensamt resursutnyttjande samt att undvika dubbelarbete. Den pågående revideringen av systemet enligt den nya metoden kommer således med största sannolikhet att medföra skärpta krav på en samordnad marknadskontroll under direktiven enligt den nya metoden och det allmänna produktsäkerhetsdirektivet. Revideringen kan även medföra ett klarläggande av skyldigheten att utföra marknadskontroll på områden som täcks av direktiv enligt den gamla metoden.

5.3 Direktivet om allmän produktsäkerhet

Bakgrund

Direktivet om allmän produktsäkerhet (2001/95/EG) trädde i kraft den 15 januari 2002 och ersatte den 15 januari 2004 det tidigare direktivet med samma namn (92/59/EEG). Direktivet syftar till att säkerställa en hög skyddsnivå för konsumenternas hälsa och säkerhet och att förbättra den inre marknads funktion genom att undanröja handelshinder. Direktivet har införlivats i svensk lagstiftning främst genom den nya produktsäkerhetslagen (2004:451).

Tillämpningsområde

Direktivet om allmän produktsäkerhet är tillämpligt på samtliga produkter som omfattas av direktivets definition och som är avsedda för konsumenter eller under rimligen förutsebara förhållanden kan komma att användas av konsumenter, oavsett om produkten är avsedd för dem eller inte.

Direktivet skall tillämpas när specifika bestämmelser om berörda produkter saknas i annan gemenskapslagstiftning med samma syfte. Om en produkt omfattas av annan produktsäkerhetslagstiftning på gemenskapsnivå skall direktivet tillämpas för sådana aspekter och risker som inte täcks av den andra lagstiftningen. Direktivet kompletterar således de övriga produkt direktiven på så sätt att för aspekter som inte behandlas i annan gemenskapslagstiftning med samma syfte gäller produktsäkerhetsdirektivet.

Direktivet om allmän produktsäkerhet innehåller ett allmänt säkerhetskrav som innebär en skyldighet för tillverkare att endast släppa ut säkra produkter på marknaden (se artikel 3). Begreppet ”säker produkt” definieras som ”varje produkt som vid normala eller rimliga användningsförhållanden, även i fråga om tid samt i förekommande fall i samband med ibruktagande, installation och underhållsbehov, inte medför någon risk eller endast låg risk som är förenlig med användningen av produkten och som kan anses som godtagbar och förenlig med en hög skyddsnivå när det gäller människors säkerhet och hälsa”. Vid bedömningen av risken skall hänsyn särskilt tas till produktens egenskaper och dess inverkan på andra produkter, hur produkten presenteras, t.ex. genom märkning, varningar osv. samt om produkten medför särskilda risker för vissa konsumentgrupper, t.ex. barn och äldre.

Direktivet innehåller även regler om när produkter skall anses säkra. Om en produkt överensstämmer med gemenskapslagstiftning eller nationell lagstiftning som innehåller krav på hälsa och säkerhet och som är upprättad i enlighet med EG-fördraget, skall produkten betraktas som säker. Produkten skall även anses säker om den överensstämmer med standarder som är erkända under direktivet. Säkerheten kan även bedömas i förhållande till vissa andra specifikationer om europeiska standarder saknas. Sådana specifikationer kan vara t.ex. nationella standarder, rekommendationer från kommissionen, gällande uppförandekoder i den berörda sektorn samt den säkerhetsnivå som konsumenterna rimligen kan förvänta sig. Dessa kriterier hindrar dock inte en tillsynsmyndighet från att vidta åtgärder mot produkten om det visar sig att denna trots att den uppfyller kriterierna är farlig.

Marknadskontroll enligt direktivet om allmän produktsäkerhet

Direktivet om allmän produktsäkerhet innehåller uttryckliga och specifika regler om medlemsstaternas skyldigheter att organisera och utföra marknadskontroll (se artiklarna 6-9 i direktivet). I direktivet föreskrivs att medlemsstaterna skall se till att tillverkare och distributörer iakttar sina skyldigheter enligt direktivet, så att de produkter som släpps ut på marknaden är säkra. Detta innebär att medlemsstaterna skall utse myndigheter med uppgift att övervaka att produkter på marknaden uppfyller ställda krav. Medlemsstaterna skall se till att myndigheterna har tillräckliga befogenheter att kontrollera produkter, att begära in nödvändiga upplysningar från näringsidkare och att göra stickprovkontroller. Myndigheterna skall även kunna kräva att produkten förses med varningar och att förhandsvillkor ställs innan en produkt släpps ut på marknaden samt besluta om att särskilda varningar skall utfärdas. Myndigheterna skall vidare kunna förbjuda att en farlig produkt släpps ut på marknaden och vidta åtgärder som krävs för att ett sådant förbud efterlevs. För att garantera en effektiv marknadskontroll i syfte att säkerställa en hög skyddsnivå för konsumenternas hälsa och säkerhet skall medlemsstaterna införa lämpliga metoder för kontrollen, t.ex. sektoriella övervakningsprogram.

Direktivet innehåller procedurer för informationsutbyte och situationer som kräver ett snabbt ingripande. Om en medlemsstat vidtar åtgärder som begränsar utsläppandet av en produkt på marknaden, eller som kräver att produkten skall dras tillbaka eller återkallas, skall medlemsstaten, enligt artikel 11 i direktivet, underrätta kommissionen om åtgärderna och skälen för dessa. Om medlemsstaten anser att risken med produkten inte går utöver det egna territoriet skall underrättelse ske endast om det kan vara av intresse för övriga medlemsstater. Informationsförfarandet enligt artikel 11 kan jämföras med det skyddsklausulförfarande som följer av direktiven enligt den nya metoden.

Informationsutbytessystemet RAPEX (Rapid Exchange of Information System) används när en produkt anses medföra en allvarlig risk. Om en medlemsstat vidtar åtgärder, tvingande eller frivilliga efter överenskommelse med näringsidkaren, mot en produkt på grund av en allvarlig risk, skall medlemsstaten, enligt artikel 12 i direktivet, omedelbart underrätta kommissionen genom RAPEX-proceduren. Kommissionen skall granska inkomna underrättelser och vidarebefordra dem till övriga medlemsstater, som i sin tur omedelbart skall underrätta kommissionen om de åtgärder de vidtar.

RAPEX-proceduren förutsätter mycket väl fungerande kommunikationsvägar inom medlemsstaterna mellan den nationella särskilt utsedda kontaktmyndigheten för direktivet, andra marknadskontrollmyndigheter och tullmyndigheterna. Myndigheter med ansvar för nyametodendirektiv måste anmäla åtgärder om ingripanden mot farliga konsumentprodukter i RAPEX via den nationella kontaktpunkten. Vid ingripande mot produkter enligt skyddsklausuler i andra direktiv skall anmälan också göras i RAPEX om en produkt anses medföra allvarlig risk för konsumenterna.

Konsumentverket är ansvarig myndighet enligt den s.k. RAPEX-förordningen (1993:1322).

Enligt 3 § i produktsäkerhetsförordningen (2004:469) är Konsumentverket tillsynsmyndighet under produktsäkerhetslagen i de fall där inte någon annan statlig myndighet enligt en annan författning har tillsyn över efterlevnaden av särskilda bestämmelser om produktsäkerhet i fråga om vissa varor, tjänster eller risker.

Inom vissa områden råder oklarheter på EU-nivå vad gäller förhållandet mellan det allmänna produktsäkerhetsdirektivet och produktdirektiven.

5.4 Det icke-harmoniserade området

Inom områden där EU inte har antagit harmoniserade produktregler kan medlemsstaterna tillämpa nationella bestämmelser. Sådana bestämmelser måste dock vara förenliga med bestämmelserna i EG-fördraget, främst artiklarna 28-30, och får inte innebära ett ooberättigat handelshinder. Även på detta område finns det behov av kontroll av att produkterna är säkra.

Inom det icke-harmoniserade området finns också en informations-procedur som myndigheterna skall tillämpa om de vidtar åtgärder mot produkter i marknadskontrollen. Detta följer av Europaparlamentets och

rådets beslut (95/3052/EG) av den 13 december 1995 för att fastställa ett förfarande för ömsesidig information om nationella åtgärder som avviker från principen om fri rörlighet för varor inom gemenskapen. Enligt beslutet skall en medlemsstat som hindrar den fria rörligheten eller utsläppandet på marknaden av en viss produktmodell eller produkttyp som är lagligen tillverkad eller saluförd i en annan medlemsstat, anmäla detta till kommissionen inom 45 dagar, om åtgärden innebär att produkten förbjuds, ändras eller återkallas från marknaden. Kommissionen skall informera övriga medlemsstater om anmälan.

6 Den svenska organisationen för marknads kontroll

6.1 Bakgrund

I propositionen inför EES-avtalet (prop. 1991/92:161) slogs det fast att det svenska systemet för teknisk kontroll skulle anpassas till EU:s system. Genom propositionen introducerades regler som medförde genomgripande förändringar av det svenska systemet. Det befintliga systemet med ett statligt provningsmonopol och riksprovplatser ersattes på flertalet områden av ett s.k. öppet system, vilket innebär att kompetensbedömda organ, såväl privatägda som offentligt ägda, har rätt att, i konkurrens med varandra, utföra provning och kontroll av produkter gentemot EG-reglerna. Det tidigare systemet där förhandsgodkännanden av produkter som regel utfärdades av en myndighet, ersattes av ett system där tillverkaren antingen själv kan intyga att produkten uppfyller ställda krav, eller skall låta ett oberoende kontrollorgan kontrollera produkten. Berörda myndigheters roll förändrades härmed och istället för att utföra förhandskontroll av produkter innan dessa släpps ut på marknaden, utövar myndigheterna kontroll av att produkterna uppfyller uppställda krav när dessa släpps ut på marknaden, dvs. marknads kontroll.

6.2 Allmänna principer för marknads kontroll

Inför EES-avtalet, gav regeringen Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) i uppdrag att utreda vilka krav som skall ställas på den svenska marknads kontrollens organisation och finansiering. I rapporten Marknads kontroll – en EG-anpassning till följd av EES-avtalet (SWEDAC DOC 93:7) lämnade SWEDAC ett antal förslag avseende marknads kontrollens uppbyggnad.

I propositionen Marknads kontroll för produktsäkerhet m.m. (prop. 1993/94:161, se även 1993/94:NU21 och rskr 1993/94:328) föreslogs allmänna riktlinjer för marknads kontroll av produkter till skydd för främst liv, hälsa och miljö enligt följande.

- Marknads kontroll skall utföras genom särskilt utsedda myndigheter med ändamålsenliga befogenheter för uppgiften. Ansvaret för marknads kontrollen skall fördelas områdesvis på redan befintliga myndigheter med utgångspunkt i deras nuvarande verksamheter.

- En särskild myndighet skall utses till samordnings- och kontaktorgan för de marknads kontrollerande myndigheterna.

- Finansieringen av marknads kontrollen skall utformas sektor för sektor med hänsyn till rådande förhållanden. Så långt som möjligt skall finansieringen ske genom avgifter.

- Organisationen för en svensk marknads kontroll skall i princip vara genomförd den 1 juli 1994.

I nämnda proposition gjordes således bedömningen att ansvaret för marknadskontrollen skulle fördelas på befintliga myndigheter och fastställas för varje myndighet i författningar som styr dess verksamhet. Behovet av ett samordnings- och kontaktorgan sågs som en naturlig följd av den decentraliserade organisationen av marknadskontrollen. Eftersom kontakterna inom varje sektorsområde med t.ex. tillsynsmyndigheter i andra medlemsstater måste skötas av respektive myndighet ansågs det viktigt med en samordningsfunktion som hade överblick över samtliga sektorer. Syftet var dock inte att skapa en övervakningsmyndighet i förhållande till sektorsmyndigheterna utan att skapa ett fungerande rådgivande samarbete.

Samordningsorganet föreslogs ha följande uppgifter:

- att fungera som nationellt samråds-, kontakt- och informationsorgan i övergripande och principiella frågor av teknisk natur,
- att främja effektivitet och balans i kontrollinsatserna på olika områden genom informations- och erfarenhetsutbyte nationellt och internationellt,
- att följa och värdera marknadskontrollverksamheten och, om så bedöms motiverat, uppmärksamma sektorsmyndigheterna på behovet av förändringar grundade på t.ex. riskbedömningar, olycksstatistik, skadekostnader och allmänna erfarenheter från olika sakområden,
- att ge råd i kontrolltekniska frågor, särskilt till små sektorsmyndigheter som bedriver marknadskontroll,
- att hålla en aktuell förteckning över svenska marknadskontrollorgan med angivande av deras ansvarsområden,
- att ge en årlig översikt över den samlade marknadskontrollverksamheten i Sverige,
- att svara för anmälan av svenska organ för marknadskontroll enligt artikel 5 andra stycket i produktsäkerhetsdirektivet,
- att vara kontaktpunkt gentemot EFTA- och EG-organ i övergripande och principiella marknadskontrollfrågor av teknisk natur, samt
- att inom sitt ansvarsområde hävda svenska intressen i EES-arbetet t.ex. vid den fortsatta utvecklingen av förfaranden och metoder för marknadskontroll.

Som samordningsorgan utsågs SWEDAC, som även föreslogs inrätta ett särskilt råd med myndighetsrepresentanter och andra intressenter.

Avseende marknadskontrollens finansiering bedömde regeringen att SWEDAC:s verksamhet som samordnings- och kontaktorgan skulle finansieras genom anslag. Sektorsmyndigheternas marknadskontroll bedömdes kunna finansieras i första hand med generella avgifter och i andra hand genom omdisponering av myndigheternas redan anslagsfinansierade resurser, t.ex. de som skulle frigöras till följd av det förändrade sättet att bedriva marknadskontroll. Utgångspunkterna var således att åstadkomma minsta möjliga förändringar samtidigt som marknadskontrollen skulle ges sådana ekonomiska förutsättningar att verksamheten kunde bedrivas i den omfattning som förutsattes i EES-avtalet.

De allmänna principer för marknadskontrollen som slogs fast för cirka tio år sedan (prop. 1993/94:161) tillämpas idag för myndigheternas marknadskontroll enligt såväl den centrala produktsäkerhetslagen (2004:451) med följdförfattningar, som speciallagstiftning om produktsäkerhet m.m. Av utredningen framgår dock att vad som krävts i form av resurser och organisation inte har klarlagts.

Ansvarsfördelningen mellan myndigheterna

Ansvar för marknadskontroll enligt rättsakter som baseras på gemenskapsrättsliga bestämmelser eller nationella regler är idag i huvudsak fördelat mellan olika sektorsmyndigheter. Ett dussintal myndigheter berörs av författningar som baseras på produktiv direktiv enligt den nya metoden eller liknande direktiv. Krav på myndigheterna att utföra marknadskontroll följer som regel av myndigheternas författningsreglerade tillsynsansvar.

En kort överblick över myndigheternas ansvarsområden visar följande. *Arbetsmiljöverket* har ansvar för bl.a. maskiner, enkla tryckkärl och tryckbärande anordningar. *Arbetsmiljöverket* har tillsammans med *Konsumentverket* ansvar för personlig skyddsutrustning, och tillsammans med *Elsäkerhetsverket*, ansvar för utrustningar och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (ATEX).

Boverket har ansvar för bl.a. områdena byggprodukter, värmepannor, hissar och linbaneanläggningar.

Elsäkerhetsverket har ansvar för direktiven om lågspänning och elektromagnetisk kompatibilitet (EMC).

Järnvägsstyrelsen ansvarar för järnvägssystem för höghastighetståg och konventionella tåg.

Kemikalieinspektionen utövar tillsyn bl.a. enligt miljöbalken. Merparten av inspektionens tillsyn är inordnad det s.k. Tillsyns- och föreskriftsrådet under miljöbalken och faller enligt inspektionen utanför marknadskontrollbegreppet.

Konsumentverket har en särställning genom sitt centrala ansvar under det allmänna produktsäkerhetsdirektivet och som utpekad svensk kontaktpunkt enligt RAPEX-proceduren. *Konsumentverket* ansvarar vidare för bl.a. leksaker, personlig skyddsutrustning och energieffektiviseringskrav för kylar och frysar.

Läkemedelsverket har ansvar för bl.a. medicintekniska produkter och kosmetika. Det förekommer viss överlappning inom det medicintekniska området. *Läkemedelsverket* ansvarar för tillsyn av tillverkare av medicintekniska produkter och de produkter som sätts på marknaden. *Socialstyrelsen* ansvarar för tillsyn av den yrkesmässiga användningen av samma produkter. *Socialstyrelsen* ansvarar även för tillsynen över vårdgivarnas egentillverkning av medicintekniska produkter.

Naturvårdsverket har, tillsammans med *Jordbruksverket*, ansvar för viss reglering inom förpackningsområdet.

Post- och telestyrelsen ansvarar för radio- och teleterminalutrustning och elektroniska signaturer. En viss överlappning med *Elsäkerhetsverkets* område finns vad gäller EMC-krav.

Inom *Radio- och TV-verkets* ansvarsområde finns ännu mycket begränsad marknads kontroll.

Statens räddningsverk ansvarar bl.a. för anordningar för förbränning av gasformiga bränslen, explosiva varor för civilt bruk och transportabla tryckbärande anordningar.

Sjöfartsverket har ansvar för marin utrustning och fritidsbåtar.

SWEDAC är samordnings- och kontaktorgan för svensk marknads kontroll. Styrelsen har härutöver marknads kontrollansvar för mätinstrumentområdet och området för ädelmetall.

Vägverket har tillsynsansvar för bl.a. buller- och avgaskrav för vissa arbetsmaskiner.

Nationella regler som inte baseras på gemenskapsrättslig lagstiftning kan också föranleda tillsyn i form av marknads kontroll. Detta gäller t.ex. Statens räddningsverks bestämmelser om pyrotekniska produkter och Arbetsmiljöverkets regler om stegar och ställningar. Även Konsumentverket utför marknads kontroll av produkter som regleras av nationell lagstiftning, t.ex. möbler och brandvarnare.

För en närmare genomgång av regelverket inom olika sektorer hänvisas till betänkandet (SOU 2004:57) bilaga 2.

Produktsäkerhetslagen

Den nya produktsäkerhetslagen (2004:451) respektive produktsäkerhetsförordningen (2004:469) som införlivar det allmänna produktsäkerhetsdirektivet (2001/95/EG), trädde ikraft den 1 juli 2004 varvid den tidigare produktsäkerhetslagen (1988:1604) upphävdes.

Produktsäkerhetslagen är tillämplig på varor och tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet och på varor som tillhandahålls i offentlig verksamhet, om varan eller tjänsten är avsedd för konsumenter eller kan komma att användas av konsumenter. Lagen skall dock inte tillämpas i de fall motsvarande säkerhetskrav för produkten finns i annan lagstiftning. Detta innebär således att bestämmelser i speciallagstiftning har företräde framför bestämmelser i produktsäkerhetslagen. För produkter där bestämmelser med särskilda säkerhetskrav saknas helt blir produktsäkerhetslagen tillämplig i sin helhet.

Enligt 3 § produktsäkerhetsförordningen är Konsumentverket tillsynsmyndighet enligt produktsäkerhetslagen i de fall där inte någon annan statlig myndighet enligt en annan författning har tillsyn över efterlevnaden av särskilda bestämmelser om produktsäkerhet i fråga om vissa varor, tjänster eller risker.

På byggmaterialområdet är de varor som regleras genom lagen om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. (SFS:1994:847) i första hand avsedda för yrkesmässig användning. Det råder inom EU delade meningar angående i vilken utsträckning det allmänna produktsäkerhetsdirektivet är tillämpligt på dessa varor och detta är en fråga som diskuteras på EU-nivå.

Den nya produktsäkerhetslagstiftningen innebär utökade krav på att marknads kontrollmyndigheterna skall bedriva en effektiv tillsyn, bl.a. genom att upprätta, genomföra och följa upp program för tillsynen av olika typer av produkter och risker samt att regelbundet utvärdera och se över verksamheten.

För en grundlig genomgång av produktsäkerhetslagstiftningen på konsumentområdet och skillnader mellan det allmänna produktsäkerhetsdirektivet och produktsäkerhetslagen hänvisas till propositionen Ny produktsäkerhetslag (prop. 2003/04:121), samt betänkandet Säkra produkter (SOU 2003:82).

Kontrollorganisation

Myndigheternas marknadskontrollverksamhet eller annan tillsyn är organiserad på olika sätt. Inom vissa sektorer bedrivs den operativa kontrollen, eller delar av denna, enligt lagstiftning av kommunerna, t.ex. inom Kemikalieinspektionens, Läkemedelsverkets, Naturvårdsverkets och Statens räddningsverks ansvarsområden.

Konsumentverket samarbetar med kommunernas konsumentvägledare vad gäller marknadskontroll genom särskilda avtal. Verket har avtal med cirka 40 kommuner.

Vissa av myndigheterna förfogar över regionala organisationer som i olika omfattning används i marknadskontrollen, t.ex. Arbetsmiljöverket, Post- och telestyrelsen och Sjöfartsverket.

SWEDAC har under flera år upphandlat tjänster för sin övervakning av marknaden, både för löpande projekt och riktade insatser.

Inom miljöbalkens område är tillsynsansvaret fördelat mellan ett stort antal myndigheter på central, regional och lokal nivå. Inom detta område har ett samråds- och samverkansorgan, Tillsyns- och föreskriftsrådet, etablerats för de myndigheter som har tillsynsansvar enligt miljöbalken. Rådet är administrativt knutet till Naturvårdsverket. Hur tillsynsansvaret är fördelat mellan olika myndigheter framgår av förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken.

Många myndigheter saknar dock en lokal organisation för marknadskontroll och den geografiska täckningen av kontrollen måste tillgodoses av den centrala myndigheten.

Tillsynsutredningen överväger i sitt slutbetänkande Förslag om en tydligare och effektivare tillsyn (SOU 2004:100) bl.a. fördelningen respektive samordningen av tillsynsansvaret mellan statlig, regional och kommunal nivå. Betänkandet är för närvarande föremål för remissbehandling.

Myndighetssamverkan och samordningsfunktion

Enligt förordningen (1996:81) med instruktion för Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll är SWEDAC idag ansvarig som samordnings- och kontaktorgan för svensk marknadskontroll. SWEDAC skall samverka med berörda myndigheter vid planering och genomförande av sådan kontroll samt bevaka och aktivt delta i internationellt samarbete inom sitt ansvarsområde.

Marknadskontrollrådet är ett forum för information och erfarenhetsutbyte har etablerats vid SWEDAC. Till detta inbjuds representanter för berörda sektorsmyndigheter samt näringsliv, konsumentorganisationer och arbetsmarknadens parter.

SWEDAC överlämnar varje år till regeringen en rapport om marknadskontrollen hos de svenska myndigheterna. Rapporterna

beskriver såväl omfattningen av marknadskontrollen som myndigheternas nedlagda resurser och deltagande i internationellt samarbete.

Finansiering

Marknadskontrollen finansieras idag genom anslag eller via uttag av avgifter i någon form.

Post- och telestyrelsen (PTS) och *SWEDAC* har en helt avgiftsfinansierad marknadskontroll. *SWEDAC*:s kostnader för Marknadskontrollrådet är dock anslagsfinansierad. *Elsäkerhetsverket* är formellt sett anslagsfinansierad, men staten uppbär vissa avgifter för verkets verksamhet. *Sjöfartsverkets* och *Statens räddningsverks* marknadskontroll är till hälften avgiftsfinansierad, medan *Läkemedelsverket* avgiftsfinansierar en fjärdedel av sin marknadskontroll.

Avgifterna för myndigheters marknadskontrollverksamhet belastar olika aktörer. För *Elsäkerhetsverket* är det elabonnenterna; för *SWEDAC* näringsidkare som registrerar namnstämplor och innehavare av vågar och bränslemätare som erlägger plomberingsavgifter; för *Statens räddningsverk* tillverkare och importörer av brandfarliga och explosiva varor; för *Sjöfartsverket* handelssjöfarten via farledsavgifter; för *PTS* aktörer som är anmälningspliktiga enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation och av tillståndsinnehavare av radiosändare; samt för *Läkemedelsverket* bl.a. tillverkare av medicintekniska produkter.

Den marknadskontroll som utförs av *Arbetsmiljöverket*, *Konsumentverket*, *Kemikalieinspektionen*, *Naturvårdsverket*, *Socialstyrelsen* och *Vägverket* är helt finansierad via anslag. *Vägverket* har sedan den 1 september 2004 övertagit tillsynsansvaret för avgaser och buller från arbetsmaskiner samt avgasmätare från *Naturvårdsverket*. Kostnaden och finansieringen av marknadskontroll inom detta område är för närvarande inte klarlagd. Inom de områden som *Kemikalieinspektionen*, *Läkemedelsverket*, *Naturvårdsverket* och *Statens räddningsverk* ansvarar för utövas tillsyn även av kommunerna. Denna tillsyn är i vissa fall avgiftsfinansierad.

Järnvägsstyrelsen utför ännu ingen marknadskontroll, men myndigheten har rapporterat att det inte är möjligt med en avgiftsfinansierad marknadskontroll inom järnvägsområdet, utan sådan verksamhet måste bekostas via anslag.

Radio- och TV-verkets marknadskontroll är i ett uppbyggnadsskede och finansieringsformen får avgöras senare.

Boverket utför viss begränsad marknadskontroll. Inom byggområdet har dock inte funnits förutsättningar för att utföra marknadskontroll.

7 En tydligare styrning av marknadskontrollen

Regeringens förslag: Som riktlinjer för en tydligare styrning av marknadskontrollen av produkter skall följande gälla.

– Marknadskontroll skall genomföras i den omfattning som fordras för att säkerställa att varor som finns på marknaden uppfyller ställda krav.

– Den svenska marknadskontrollorganisationen skall även i fortsättningen i huvudsak bygga på ansvar hos sektorsansvariga myndigheter.

– Hur kontrollorganisationen utformas skall avgöras från sektor till sektor. Marknadskontroll skall i vissa fall kunna utövas i samarbete med annan statlig myndighet, kommun eller privat organ.

– Ett marknadskontrollråd med en horisontell samordningsfunktion skall också i fortsättningen finnas vid Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC). Rådet skall få en tydligare förstärkt samordnande roll.

– Marknadskontroll skall utföras av sektorsmyndigheterna som ett led i dessas ordinarie verksamheter. Som huvudregel skall gälla att marknadskontrollen skall finansieras på samma sätt som myndighetens övriga verksamhet.

Regeringens bedömning: Marknadskontrollrådet bör årligen rapportera till regeringen hur marknadskontrollen har utvecklats.

Myndigheternas rapportering om marknadskontroll bör inbegripas i deras årliga åiterrapporteringen till regeringen. Mål- och åiterrapporteringskrav för marknadskontroll bör också anges i regleringsbrevet för berörda myndigheter.

En mer enhetlig och rikstäckande marknadskontrollverksamhet bör eftersträvas.

Utredningens förslag: Överensstämmer i berörda delar i huvudsak med regeringens förslag. Utredningen föreslår även att ett övergripande politiskt mål för marknadskontrollen bör läggas fast och komma till uttryck i en ny förordning om marknadskontroll. Det övergripande målet skall kunna brytas ned i konkreta mål för varje myndighet som utför marknadskontroll och även framgå av de berörda myndigheternas instruktioner.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser som yttrat sig angående behovet av en tydligare styrning av marknadskontrollen tillstyrker eller lämnar förslagen utan erinran. Majoriteten av remissinstanser som yttrat sig angående marknadskontrollens organisation tillstyrker detta förslag. Flertalet remissinstanser som yttrat sig angående myndighetssamverkan tillstyrker förslaget. *Konsumentvägledarnas Förening* anser att Marknadskontrollrådet skall placeras vid Konsumentverket istället för vid SWEDAC. *Svenskt Näringsliv* och *Svensk Handel* pekar på vikten av samråd mellan näringslivet och myndigheter, medan *Svenskt Näringsliv* anser att regeringen bör ta ett stort ansvar för att myndighets-samordningen skall kunna fungera som det är tänkt. Angående

finansiering av marknadskontroll anser flertalet remissinstanser att myndigheternas ökade resursbehov väsentligen bör täckas genom ökade anslag. *Ekonomistyrningsverket* anser att en grundligare utredning är nödvändig för att fullständigt avgöra om exempelvis avgiftsfinansiering är nödvändig. Svensk Handel och Svenskt Näringsliv anser att finansiering av marknadskontroll är ett ansvar för staten och inte skall finansieras med hjälp av avgifter från näringslivet.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Bakgrund

Produktsäkerhet är en viktig del av samhällets ansträngningar att skydda medborgarnas liv och hälsa samt miljön. Marknadskontrollen är en central del av produktsäkerhetsarbetet. Sveriges medlemskap i EU innebär vidare skyldigheter att genom marknadskontroll tillse att endast säkra produkter finns på marknaden. Genom ny lagstiftning i EU har denna skyldighet utökats under senare år.

Under de tio år som förflutit sedan EU-inträdet och Sverige kom att omfattas av krav på en mer systematisk marknadskontroll av varor har olika bedömningar gjorts om behovet av marknadskontroll inom olika områden. Behov av resurser och organisation har enligt utredningen inte alltid klarlagts och den samstämmighet i verksamheten som ansågs önskvärd när de allmänna principerna för marknadskontroll av produkter uppställdes (prop. 1993/94:161) kan inte sägas ha uppnåtts i Sverige.

Tydliggörande av marknadskontrolluppgiften

I propositionen Marknadskontroll för produktsäkerhet m.m. (prop. 1993/94:161) förutsattes att marknadskontroll skulle bedrivas av särskilt utsedda myndigheter. Av utredningen framgår dock att det alltjämt råder oklarhet om ansvaret för marknadskontroll inom vissa produktområden. Av SWEDAC:s rapportering om marknadskontroll under åren 1994-2003 framgår att vissa myndigheter har etablerat en någorlunda regelbunden struktur för marknadskontroll. Detta gäller bl.a. Arbetsmiljöverket, Elsäkerhetsverket, Konsumentverket, Post- och telestyrelsen samt SWEDAC. Andra myndigheter har av olika skäl inte etablerat en struktur för regelbunden marknadskontroll. Orsakerna kan vara flera såsom att områdena nyligen reglerats och standarder saknas, att resurser saknas, att tillsynen tillgodoses på annat sätt eller att myndigheterna inte anser eller har bristande kännedom om att marknadskontroll skall, kan eller behöver bedrivas inom området.

Regeringen konstaterar att det är av stor vikt att myndigheterna har möjligheter att utföra marknadskontroll i erforderlig omfattning. En effektiv marknadskontroll är en förpliktelse som följer enligt EG-rätten. Ur ett nationellt perspektiv samt utifrån konsument- och användaraspekter är det också nödvändigt att frågan ges hög prioritet för att undvika att produkter som inte uppfyller ställda krav och därigenom kan innebära en risk för människors liv och hälsa cirkulerar på marknaden. Den har också betydelse för konkurrensneutraliteten och motverkar ”dumpning” av produkter som inte uppfyller ställda krav.

Inom ramen för den pågående översynen av den s.k. nya metoden (se avsnitt 5.2) har rådet uppmanat kommissionen att tillsammans med medlemsstaterna fastställa grundläggande krav för hur marknadskontroll skall utföras för att åstadkomma en mer samordnad marknadskontroll inom EU. Översynen kommer med största sannolikhet att medföra skärpta krav på medlemsstaternas marknadskontroll och det är viktigt att skapa en beredskap för detta.

Regeringen bedömer att marknadskontrollen kräver en förbättrad styrning från regeringens sida och att ambitionsnivån för marknadskontrollen behöver klargöras. Regeringen avser att tydliggöra målet för myndigheternas marknadskontroll i en ny förordning om marknadskontroll. Målet skall vara att marknadskontrollen skall genomföras i den omfattning som fordras för att säkerställa att varor som finns på marknaden uppfyller ställda krav. Förordningen skall klargöra myndigheternas åligganden vad gäller marknadskontroll och ange vilka myndigheter som är marknadskontrollmyndigheter.

Utöver det generella målet skall mer specifika mål för varje sektorsmyndighet kunna uppställas. Behovet av marknadskontroll skall bedömas för varje område för sig med hänsyn till bl.a. produkternas egenskaper och förekomst, rapporterade skador och risker, effekter av tidigare insatser, förekomsten av annan tillsyn av samma eller annan myndighet, samt förekomsten av andra tillsynsinsatser inom EES-området. Möjligheten av att bedriva marknadskontroll är också beroende av bl.a. tillgängliga resurser.

Myndigheternas rapportering i frågor om marknadskontroll bör få en ändrad karaktär. I dagsläget sker återrapportering till regeringen främst genom årliga rapporter från SWEDAC. Denna återrapportering bör förändras och istället ske från varje myndighet inom ramen för budgetprocessen, myndigheternas årsredovisningar samt den årliga mål- och resultatdialogen. Mål- och återrapporteringskrav för marknadskontroll bör anges i regleringsbrevet för berörda myndigheter.

Marknadskontrollens organisation

Organisationen av marknadskontrollen i Sverige idag bygger på att ansvaret för marknadskontroll är fördelat mellan sektorsansvariga myndigheter.

Marknadskontrollen har organiserats på olika sätt i EU:s medlemsstater och en jämförelse med andra medlemsstater ger, på grund av skillnader i förvaltningstraditioner, inte mycket ledning för en eventuell förändring av den svenska modellen.

Ett alternativ till att ålägga flera sektorsmyndigheter ansvar för marknadskontroll skulle kunna vara att inrätta en enda marknadskontrollmyndighet med samlat ansvar för marknadskontroll inom samtliga berörda sektorer. En sådan myndighet torde kunna ge vissa fördelar genom att synergieffekter avseende riskanalys, skaderapportering, metodutveckling, utbildning, operativ kontroll m.m. lättare skulle kunna uppnås inom en enda organisation. Problem med överlappande ansvarsområden, som i dag i viss utsträckning är ett hinder för myndigheter och tillverkare skulle kunna undvikas, och tillverkare och allmänheten skulle kunna vända sig till en enda myndighet med

frågor och klagomål. Om kostnaderna för en enda marknadskontrollmyndighet skulle bli lägre jämfört med dagens organisation är dock osäkert.

Av de synpunkter som utredningen har inhämtat från berörda myndigheter har endast en myndighet, *Boverket*, förordat en separat tillsynsorganisation. Om en särskild marknadskontrollmyndighet inte utses, anser Boverket att en särskild enhet för marknadskontroll bör etableras inom det egna verket. I sitt remissvar över utredningen understryker Boverket vikten av att regeringen tydligt reglerar ansvaret för marknadskontrollen för olika myndigheter.

Enligt regeringens uppfattning väger argumenten för att bibehålla ansvaret för marknadskontrollen hos sektorsmyndigheterna tyngre än att etablera en ny myndighet. Regeringen finner att särskilt två skäl är avgörande för att behålla den nuvarande organisationen. *Det första* är behovet av framför allt teknisk kompetens hos sektorsmyndigheterna i den praktiska tillämpningen av regelverket. Myndigheternas tillsynsverksamhet innebär ofta komplicerade bedömningar vid ingripanden, formella invändningar mot standarder etc. och kopplingen mellan detta arbete och marknadskontrollen är därför nödvändig. Om en enda myndighet utför marknadskontroll inom samtliga områden skulle denna nödvändiga koppling mellan kunskap om regelverket och den praktiska tillsynen försvinna. *Det andra* skälet är behovet av ett tydligt ansvar hos en nationell kontaktpunkt för olika produktområden i det europeiska administrativa samarbetet. Arbetet inom EU är i huvudsak organiserat efter olika sektorsområden. Genom de olika nätverken knyts den operativa kontrollen av den inre marknaden ihop. Det administrativa samarbetet växer alltmer i omfattning, vilket leder till att kraven på medlemsstaterna ökar bl.a. avseende gemensamma projekt, spårande av farliga produkter, informationsöverföring om vidtagna åtgärder samt jämförelser mellan medlemsländerna av vad som är en rimlig nivå avseende marknadskontroll.

Regeringen bedömer sammanfattningsvis att övervägande skäl talar för att en fördelning av ansvaret för marknadskontrollen på flera myndigheter skall behållas. Ansvarsuppdelningen mellan olika myndigheter måste bestämmas i författning eller annan reglering. Av utredningen framgår att det inom vissa produktområden finns ett behov av ett klarläggande av myndighetsansvaret, t.ex. inom byggmaterialområdet. Regeringen anser att som huvudregel skall gälla att den myndighet som ansvarar för regelgivningen inom ett visst område, även skall ansvara för marknadskontrollen inom detta område.

Regeringen har i propositionen Ny produktsäkerhetslag (prop. 2003/04:121) behandlat myndighetsansvaret för de olika delarna i den allmänna produktsäkerhetslagstiftningen. I enlighet med bedömningen att ansvaret för marknadskontroll skall vara fördelat på de olika sektorsmyndigheterna, skall de myndigheter som har tillsynsansvar under produktsäkerhetslagen också ha ansvar för marknadskontroll enligt nämnda lag.

För att kunna uppfylla kraven på en effektiv marknadskontroll är det nödvändigt att sektorsmyndigheterna har en organisation som möjliggör att kontroll kan utföras över hela landet. Hur sektorsmyndigheterna väljer att organisera sig ankommer på dessa myndigheter, och som framgår av utredningen finns det stora organisatoriska skillnader mellan sektorsmyndigheternas kontrollorganisationer.

Ansvar för genomförande av kontrollen framgår i vissa fall av författningar, såsom förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken. Genomförandet regleras i andra fall genom avtal mellan sektorsansvariga myndigheter och kommuner eller privata organ, under förutsättning att beslutanderätten vid ingripande åtgärder kvarstår hos den centrala myndigheten. Exempel på sådana avtal är Konsumentverkets avtal med konsumentvägledare i ett antal kommuner samt SWEDAC:s avtal med privata kontrollorgan. Marknadskontroll kan även ske i samarbete med annan statlig myndighet.

Det allmänna produktsäkerhetsdirektivet ställer krav på att medlemsstaterna skall ha en nationell struktur för marknadskontroll. Detta innebär att medlemsstaterna skall fastställa tillsynsmyndigheternas uppgifter, befogenheter, organisation och regler för samarbete.

Den pågående översynen av den nya metoden väntas medföra skärpta krav på att tillsynsmyndigheterna har tillräckliga personella och finansiella resurser för marknadskontroll, liksom strukturer för samarbete mellan berörda myndigheter.

Utredningen diskuterar hur myndigheternas nuvarande kontrollorganisation kan förbättras och föreslår att i den mån den operativa kontrollen inte är en författningsreglerad skyldighet för kommunerna eller ingår i en myndighets egen organisation, skall marknadskontrollen kunna utföras i samarbete med annan statlig myndighet eller genom särskilda avtal mellan en marknadskontrollerande myndighet och kommuner eller privata organ.

Det nya produktsäkerhetsdirektivet (2001/95/EG) innebär ett ökat ansvar för fler myndigheter att utföra marknadskontroll.

Utredningen redogör för olika modeller som tillämpas av vissa myndigheter redan idag. Enligt regeringen skall kontrollorganisationens utformning och vilken modell som skall användas avgöras från sektor till sektor. Marknadskontrollen skall i vissa fall kunna utföras i samarbete med annan statlig myndighet, kommun eller privat organ. Regeringen anser vidare att den nuvarande kontrollorganisationen bör förbättras i syfte att underlätta en planerad, mer enhetlig och rikstäckande marknadskontrollverksamhet.

Myndighetssamverkan och samordning

Att huvudsakligen bibehålla ansvaret för marknadskontrollen hos s.k. sektorsmyndigheter ställer enligt utredningen krav på att den nuvarande samordnande funktionen mellan myndigheterna förstärks. Vidare finns det oklarheter om marknadskontrollansvaret för vissa produktområden samt problem avseende ojämn marknadskontrollaktivitet, överlappande ansvarsområden och brist på kontroll inom vissa områden.

Mot bakgrund av utredningens bedömning anser regeringen att en samordningsfunktion skall ha en tydligare och aktivare roll än den som upprätthålls av det Marknadskontrollråd som finns vid SWEDAC i dag. Samordningsfunktionen bör liksom idag vara horisontell och i viss utsträckning operativ samt ha en koppling till frågor om tekniska regler och teknisk kontroll. Samordningsansvaret skulle härmed kunna kvarstå hos SWEDAC, alternativt tilldelas Konsumentverket, som arbetar horisontellt med regler om varors utformning m.m., eller Kommerskollegium. Att inrätta en helt ny myndighet för uppgiften skulle också kunna övervägas.

SWEDAC har under de tio år som gått sedan systemet med marknadskontroll infördes skaffat sig en betydande kompetens på området. Som ansvarig myndighet för samordning av marknadskontroll och det nuvarande Marknadskontrollrådet, förfogar myndigheten över ett brett kontaktnät och en god överblick över marknadskontrollen i Sverige och i EU. Regeringen finner mot denna bakgrund inte skäl som talar för att samordningsansvaret skall flyttas från SWEDAC till en annan befintlig myndighet. Det finns heller inte tillräckligt starka skäl för att inrätta en ny myndighet för denna funktion. Regeringen gör därför bedömningen att samordningsfunktionen även fortsättningsvis skall finnas vid SWEDAC.

Enligt utredningen bör myndigheter som identifierats som ansvariga för marknadskontroll samt Tullverket och Kommerskollegium ingå i Marknadskontrollrådet. Tullverket har en central roll för kontrollen av varor som importeras från tredjeland. Kommerskollegium handhar viktiga horisontella frågor om fri rörlighet på den inre marknaden och är t.ex. svensk kontaktpunkt för EU:s handelshindernätverk SOLVIT. Som ett led i det centrala ansvaret under det allmänna produktsäkerhetsdirektivet har Konsumentverket en viktig funktion i Marknadskontrollrådet och verket kan hålla andra myndigheter i rådet informerade om det arbete som utförs inom ramen för produktsäkerhetsbestämmelserna.

För att Marknadskontrollrådet skall få en förstärkt samordnande roll anser regeringen att rådet skall utvecklas från att vara ett diskussionsforum till att ha en mer operativt vägledande funktion. Enligt det nuvarande systemet ställs endast krav på SWEDAC att samverka med andra myndigheter. För att rådet skall kunna fungera som nationellt samverkansorgan i frågor om marknadskontroll skall kravet på samverkan utsträckas till att gälla samtliga berörda myndigheter. Rådet skall på olika sätt stödja marknadskontrollmyndigheterna i deras arbete, t.ex. genom att pröva hur marknadskontrollinsatser kan samordnas, organisera erfarenhetsutbyte och se till att informationskanaler mellan berörda myndigheter, näringslivet och allmänheten fungerar.

Härutöver bör inom ramen för Marknadskontrollrådet utarbetas handlingsplaner som följs upp och redovisas i en årlig rapport till regeringen tillsammans med en redogörelse för hur myndigheternas marknadskontrollverksamhet har utvecklats och eventuella svårigheter kring detta. Sådana svårigheter kan t.ex. avse gränsdragningar mellan olika områden. Regeringen avser att reglera Marknadskontrollrådets verksamhet i en ny förordning om marknadskontroll.

Vid Sveriges anslutning till EES-avtalet gjorde den dåvarande regeringen bedömningen att sektorsmyndigheternas marknadskontroll bör finansieras i första hand genom avgifter och i andra hand genom att myndigheterna disponerar om befintliga anslagsfinansierade resurser (prop. 1993/94:161). Denna tidigare bedömning har enligt utredningen visat sig hämma uppbyggnaden av en effektiv organisation för marknadskontroll.

Flertalet av de myndigheter som ansvarar för marknadskontrollverksamhet finansierar denna, liksom annan tillsyn, med anslag. Detta gäller t.ex. Arbetsmiljöverket och Konsumentverket. Uppbyggnaden av marknadskontrollen har dock kommit längst hos de myndigheter vars verksamhet är direkt eller indirekt avgiftsfinansierad, t.ex. Post- och telestyrelsen och Elsäkerhetsverket. Post- och telestyrelsen utmärker sig som en av de myndigheter som i absoluta tal lägger ner mest resurser på marknadskontroll. Det är i huvudsak myndigheter med avgiftsfinansierad verksamhet som har haft möjlighet att bedriva en mer omfattande marknadskontroll. Utredningen drar slutsatsen att det sannolikt är bristande finansieringsmöjligheter som har medfört att marknadskontroll inte har kunnat etableras i tillräcklig omfattning. Vid en jämförelse med andra medlemsstater kan konstateras att avgiftsfinansiering av marknadskontroll är ovanligt.

Utredningen anför vissa principiella överväganden för respektive mot avgiftsfinansiering av marknadskontroll och pekar på följande allmänna förutsättningar som bör vara uppfyllda vid avgiftsfinansiering.

En första förutsättning gäller avgiftens rättsliga status. Avgiften skall motsvaras av en direkt motprestation från statens sida för att betraktas som en avgift och inte som en skatt.

Den andra förutsättningen gäller precision. Finansieringen av marknadskontrollen skall inte utformas så att vissa näringsidkare drabbas till synes skönmässigt i förhållande till andra näringsidkare i samma bransch. En möjlighet för att uppnå precision är att bygga upp systemet så att näringsidkare som släpper undermåliga produkter på marknaden bekostar marknadskontrollen. Ett sådant system torde enligt utredningen endast kunna finansiera en liten del av kostnaderna.

En tredje förutsättning gäller möjligheterna att avgränsa kostnaderna för marknadskontroll. För myndighetens del skall avgifterna normalt motsvara den långsiktiga självkostnaden för verksamheten. Det innebär att samtliga för verksamheten direkta eller indirekta kostnader på några års sikt ska täckas av avgiftsintäkterna. Det kan vara vanskligt för myndigheter med annan tillsyn att avgöra vilka kostnader som hänför sig till denna tillsyn respektive till marknadskontroll.

En fjärde förutsättning är att de administrativa kostnaderna för att ta ut avgifter inte får bli så höga att det inte lönar sig att ta ut en avgift.

En femte förutsättning är att avgiften inte får vara handelshindrande eller konkurrenssnedvridande.

En sjätte förutsättning gäller proportionalitet. En avgift som är försumbar för ett större företag kan vara alltför kännbar och därmed hämmande för ett mindre företag.

En sjunde förutsättning är att den sammanlagda effekten av en mer utbyggd avgiftsfinansiering måste beaktas. Om marknadskontrollen avgiftsfinansieras fullt ut så innebär det att ett femtontal myndigheter har rätt att ta ut avgifter. Ett och samma företag kan därmed komma att betala avgift till flera myndigheter.

Utredningen har inom ramen för uppdraget inhämtat uppgifter från sektorsmyndigheterna avseende bl.a. resursåtgång och finansiering av marknadskontrollen inom respektive område. (För en närmare beskrivning, se bilaga 2 i betänkandet Tillsyn för säkra varor och öppna marknader SOU 2004:57). Flertalet myndigheter har även i remissomgången yttrat sig i finansieringsfrågan. I princip samtliga myndigheter har redovisat ett behov av resursförstärkning.

Statskontoret konstaterar att utredningens uppskattningar av resursbehoven är osäkra. Som ett led i en ökad mål- och resultatstyrning bör berörda myndigheter få i uppgift att redovisa kostnaderna och beräkna framtida resursbehov i årsredovisningen.

Utredningen har även tagit del av myndigheternas bedömningar av möjligheten att avgiftsfinansiera marknadskontrollen. Av myndigheternas rapporter till utredningen respektive remissvaren över utredningens betänkande framgår att flertalet myndigheter inte ser någon möjlighet att avgiftsfinansiera marknadskontrollen. Det vanligaste skälet som uppges är att det är svårt att identifiera ett avgiftskollektiv. Detta gäller t.ex. Arbetsmiljöverket, Boverket, Konsumentverket och Räddningsverket. I några fall gör myndigheterna bedömningen att uttag av avgifter skulle vara betungande för verksamheter som ofta utgörs av små företag eller skulle drabba dem för godtyckligt. Ytterligare en orsak är svårigheten att ta ut en avgift som inte blir för betungande för avgiftskollektivet men ändå leder till att kostnaden för marknadskontrollen täcks.

Ekonomistyrningsverket anser att utredningen inom ramen för sitt uppdrag utrett frågan på ett rimligt sätt. För att fullständigt avgöra om exempelvis avgiftsfinansiering är möjlig måste dock varje område utredas grundligare.

Utredningens slutsats är att det utifrån de principiella utgångspunkter som redovisas i betänkandet inte går att införa avgiftsfinansiering av marknadskontrollen inom något nytt sektorsområde. Utredningen pekar särskilt på svårigheten att åstadkomma en tillräcklig precisionsgrad med avgiftssystemen och på risken för att avgifter skapar handelshinder enligt EG-rätten. Utredningen gör vidare bedömningen att det vid en större ökning av antalet avgiftsfinansierade myndigheter skulle uppstå en tung börda för vissa näringsidkare som skulle komma att åläggas avgifter från ett stort antal myndigheter. Utredningen finner det inte möjligt att föreslå avgiftsfinansiering inom de områden som idag anslagsfinansieras. Det ökade resursbehov som myndigheterna rapporterar måste istället väsentligen täckas genom ökade anslag. När behov av marknadskontroll identifieras inom nya sektorer bör möjligheterna till avgiftsfinansiering övervägas.

Regeringen gör följande bedömning. Av utredningen har framkommit att flertalet av marknadskontrollmyndigheterna behöver ytterligare resurser för att kunna möta kraven på marknadskontroll, samt att det är nödvändigt att tydligare styra och prioritera de resurser som är avsedda

för myndigheternas marknadskontrollverksamhet. Utredningen har inhämtat myndigheternas uppgifter om möjligheterna till ökad avgiftsfinansiering, och gjort bedömningen att det i dagsläget inte är möjligt att införa avgiftsfinansiering inom de områden där marknadskontrollen är anslagsfinansierad. Denna slutsats stöds i stort av remissinstanserna.

Såsom regeringen tidigare har konstaterat är en effektiv marknadskontroll av avgörande betydelse för att säkerställa att de produkter som cirkulerar på marknaden uppfyller t.ex. ställda hälso- och säkerhetskrav. En effektiv marknadskontroll stärker vidare konkurrensneutralitet mellan tillverkare och förebygger ”dumpning” av produkter som inte uppfyller ställda krav. Marknadskontrollen är härutöver en förpliktelse enligt EG-rätten och innebär en skyldighet för medlemsstaterna att utse marknadskontrollmyndigheter som har såväl nödvändiga befogenheter som resurser att kontrollera produkter som släpps på marknaden. En allmän utgångspunkt skall således vara att varje myndighet skall ha förutsättningar att uppfylla föreskrivna krav och kunna bedriva marknadskontroll. Hur marknadskontrollverksamheten utformas och finansieras skall dock avgöras utifrån de förutsättningar som gäller inom varje sektor. Regeringen anser att marknadskontroll skall utföras av sektorsmyndigheterna som ett led i dessas ordinarie verksamhet. Mot denna bakgrund skall gälla att marknadskontrollen som huvudregel skall finansieras på samma sätt som myndighetens övriga verksamhet.

8 Samverkan med Tullverket

Regeringens förslag: I tullagen (2000:1281) skall det anges att Tullverket på begäran skall tillhandahålla även följande myndigheter uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör import eller export av varor: Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Järnvägsstyrelsen, Konsumentverket, Naturvårdsverket, Post- och telestyrelsen, Radio- och TV-verket, Statens räddningsverk, Sjöfartsverket, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll samt Vägverket.

Regeringens bedömning: För att rådets förordning (EEG) 339/93 om kontroll av att produkter som importeras från tredje land är i överensstämmelse med reglerna för produktsäkerhet skall kunna fungera effektivt bör det klargöras vilka myndigheter som är nationella myndigheter med ansvar för marknadsövervakning enligt förordningen.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningen har dock föreslagit att bestämmelsen i 11 kap. 6 § tullagen (2000:1281) om informationsöverföring från Tullverket till marknadskontrollmyndigheterna skall upphöra att gälla och att en motsvarande utvidgad bestämmelse istället införs i tullförordningen (2000:1306).

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker utredningens förslag eller lämnar det utan erinran.

Skälen för regeringens förslag

Informationsöverföring från Tullverket till andra myndigheter

Ett effektivt samarbete mellan Tullverket och marknadskontrollmyndigheterna är av stor betydelse för en fungerande marknadskontroll. Marknadskontrollmyndigheterna kan t.ex. behöva få importen från ett visst land eller inom en särskild produktkategori klarlagd, eller få information för att kunna spåra särskilda produkter eller importörer. Myndigheterna kan även behöva få tillgång till uppgifter om produkters ursprung för att kunna tillämpa regler om ömsesidigt erkännande. Den nuvarande sekretessregleringen försvårar i dag ett effektivt sådant samarbete.

Enligt 9 kap. 1 § sekretesslagen gäller för uppgift om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden sekretess i myndighets verksamhet som avser bestämmande av skatt eller taxering eller i övrigt fastställande av underlag för bestämmande av skatt. Med skatt avses även tull. Uppgift hos tullmyndighet får enligt paragrafen dock lämnas ut om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men. I 9 kap. 2 § sekretesslagen föreskrivs att sekretess även gäller i bl.a. annan verksamhet som avser tullkontroll.

I 14 kap. 1 § andra meningen sekretesslagen anges att sekretess inte hindrar ett överlämnande av en uppgift från en myndighet till en annan om uppgiftsskyldigheten följer av lag eller förordning. I 14 kap. 3 § (den s.k. generalklausulen) anges att myndigheter, utöver vad som följer av 1 §, får lämna ut uppgifter i situationer där det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas ut har företräde framför intresset som sekretessen skall skydda. Generalklausulen hindrar i och för sig inte att utbyte av uppgifter mellan myndigheter sker rutinmässigt. Sekretesslagen bygger emellertid på att rutinmässigt uppgiftsutbyte i regel skall vara författningsreglerat.

En sådan bestämmelse om överlämnande av uppgifter från en myndighet till en annan som avses i 14 kap. 1 § sekretesslagen finns i 11 kap. 6 § tullagen. Enligt denna bestämmelse skall Tullverket på begäran tillhandahålla Sveriges Riksbank, Skatteverket, Läkemedelsverket, Livsmedelsverket, Statens jordbruksverk, Kommerskollegium, kronofogdemyndighet, Statistiska centralbyrån, Kemikalieinspektionen och Fiskeriverket uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör import eller export av varor. Bestämmelsen innebär att Tullverket skall lämna ut uppgifter till de angivna myndigheterna utan att en föregående sekretessprövning görs. Införandet av bestämmelsen motiverades med intresset av en effektiv tillsyn över de importerade produkter som respektive myndighet ansvarar för.

Samarbetet mellan Tullverket och övriga marknadskontrollmyndigheter skulle kunna underlättas betydligt genom att även dessa myndigheter, utan föregående sekretessprövning, får tillgång till uppgifter från Tullverket som rör import och export av varor. Några avgörande skillnader finns inte mellan den tillsyn som bedrivs av de myndigheter som idag omfattas av bestämmelsen i 11 kap. 6 § tullagen och den tillsyn som bedrivs av andra myndigheter med marknadskontrolluppgifter.

Övriga marknadskontrollmyndigheter skall därför på samma sätt som Statens jordbruksverk, Livsmedelsverket m.fl. myndigheter ha möjlighet att utan föregående prövning få tillgång till information som finns hos Tullverket rörande import och export av varor. Det ligger i sakens natur att endast sådana uppgifter skall lämnas ut som myndigheterna behöver för att fullgöra sina tillsynsuppgifter.

Regeringen anser att bestämmelsen om informationsutbyte utan föregående prövning av Tullverket skall omfatta samtliga marknadskontrollerande myndigheter som har tillsynsuppgifter som faller under det allmänna produktsäkerhetsdirektivet (2001/95/EG). Härutöver talar övervägande skäl för att även den tillsyn som utövas av Post- och telestyrelsen, Järnvägsstyrelsen, SWEDAC samt Radio- och TV-verket skall omfattas av informationsutbyte från Tullverket utan föregående sekretessprövning. Dessa myndigheter har tillsynsansvar som baseras på gemenskapsrättsliga produkt direktiv, i vilka ingår kontroll av produkter som importerats från tredjeland.

Utredningen har föreslagit att regeringen i förordningsform skall bestämma vilka myndigheter som skall omfattas av en bestämmelse om informationsöverföring utan föregående sekretessprövning av Tullverket. En sådan ordning framstår enligt utredningen som särskilt lämplig eftersom ett flertal myndigheter tillkommit under den tid då

bestämmelsen funnits och då det är sannolikt att fler myndigheter i framtiden av olika anledningar kan komma att behöva omfattas av bestämmelsen.

Regeringen konstaterar att bestämmelsen i 11 kap. 6 § har funnits i den nu gällande tullagen sedan lagens tillkomst och att motsvarande sekretessbrytande bestämmelse även har funnits i tidigare tullagar. Det har inte framkommit någon omständighet som visar att denna lösning rent författningstekniskt utgjort något problem. Regeringen bedömer mot denna bakgrund att det i dagsläget saknas skäl att flytta nämnda bestämmelse från tullagen till tullförordningen.

I samband med att ytterligare myndigheter tillförs i 11 kap. 6 § görs även vissa redaktionella ändringar av bestämmelsen.

Slutligen görs även en ändring av bestämmelsen till följd av att Statens livsmedelsverk bytt namn till Livsmedelsverket.

Den praktiska tillämpningen av EG-förordning 339/93

Rådets förordning (EEG) nr 339/93 om kontroll av att produkter som importeras från tredje land är i överensstämmelse med reglerna för produktsäkerhet reglerar tullmyndigheters medverkan vid marknadskontroll. Tullverket kan med stöd av denna förordning hålla kvar produkter som misstänks vara farliga eller annars inte uppfyller kraven enligt lagstiftningen om produktsäkerhet.

Av artikel 2 i förordningen framgår att tullmyndigheterna under vissa förhållanden skall uppskjuta övergången till fri omsättning av produkter eller partier av produkter och genast underrätta den nationella myndigheten med ansvar för marknadsövervakning. Så skall ske om tullmyndigheterna vid kontroll av produkter som har anmälts för övergång till fri omsättning konstaterar antingen att produkterna uppvisar egenskaper som ger upphov till en allvarlig misstanke om allvarlig och akut fara för hälsa eller säkerhet vid användning av produkten under normala och förutsebara förhållanden, eller att produkten saknar medföljande dokument eller märkning enligt tillämpliga regler om produktsäkerhet.

Av artiklarna 4-6 i förordningen framgår att den nationella marknadskontrollmyndigheten, efter att tullmyndigheten beslutat om kvarhållande av produkterna, skall göra en bedömning av om de kvarhållna produkterna medför en allvarlig eller akut risk eller annars inte uppfyller tillämpliga regler om produktsäkerhet. Om marknadskontrollmyndigheten bedömer att produkterna inte medför en sådan risk skall produkterna tillåtas övergång till fri omsättning. Detsamma skall gälla om tullmyndigheten inom tre arbetsdagar från beslutet om kvarhållande inte har underrättats av marknadskontrollmyndigheten om att några åtgärder har vidtagits.

Om produkterna däremot anses medföra en allvarlig och akut risk skall marknadskontrollmyndigheten förbjuda att produkterna släpps ut på marknaden och se till att produkterna märks med en upplysning om att de är farliga. Om produkterna på annat sätt inte uppfyller tillämpliga regler om produktsäkerhet skall myndigheten vidta lämpliga åtgärder, vilket kan innebära ett förbud mot att släppa ut produkterna på marknaden samt att se till att dessa märks med information om att de inte är i

överensstämmelse med föreskrivna krav. Enligt förordningen har marknadskontrollmyndigheterna således en särskild befogenhet att ingripa mot produkter som ännu inte är utsläppta på marknaden.

Den nämnda förordningen har dock inte kommit att tillämpas i Sverige. Anledningen synes främst vara att några former för samarbete mellan marknadskontrollmyndigheterna och Tullverket inte har utvecklats, varför ett beslut av Tullverket om kvarhållande endast skulle leda till att produkterna stoppas i tre dagar. Av artikel 249 i EG-fördraget följer att en EG-förordning till alla delar skall vara bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat. Detta innebär att artiklarna 4 och 6 i förordningen 339/93 ger marknadskontrollmyndigheterna en direkt befogenhet att vidta åtgärder mot produkter som ännu inte är utsläppta på marknaden.

I 27 § i den nya produktsäkerhetslagen (2004:451) finns en hänvisning till nämnda förordning för att upplysningsvis tydliggöra att förordningen är tillämplig på produktsäkerhetsområdet.

Regeringen bedömer att det härutöver även bör tydliggöras vilka myndigheter som är nationella myndigheter med ansvar för marknadsövervakning enligt förordningen. Detta bör ske genom angivande i respektive myndighets instruktion att myndigheten är en sådan myndighet som avses i förordningen.

9 Ackreditering av certifieringsorgan för certifiering av ledningssystem

Regeringens förslag: Det skall tydliggöras att Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) handhar ackreditering av certifieringsorgan för certifiering av alla typer av ledningssystem. Detta skall ske genom att begreppet ”kvalitetssystem” i 14 § andra stycket 2 i lagen (1992:1119) om teknisk kontroll ersätts med begreppet ”ledningssystem”.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC:s förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har haft något att erinra mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Av 14 § andra stycket 2 i lagen (1992:1119) om teknisk kontroll framgår att Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) skall handha ackreditering av certifieringsorgan för certifiering av produkter, kvalitetssystem eller personal. Denna bestämmelse har sitt ursprung i 15 § i lagen (1989:164) om kontroll genom teknisk provning och om mätning.

När denna bestämmelse infördes i sin ursprungliga lydelse år 1990 tillämpades ledningssystem endast för kvalitetsstyrning, s.k. kvalitetssystem. Under de senare åren har den tekniska utvecklingen lett till att ytterligare ledningssystem har utvecklats på basis av ledningssystemet för kvalitet och det finns numera ledningssystem för bl.a. miljö, arbetsmiljö, energi och informationssäkerhet.

I motiveringen till införandet av bestämmelsen anförde regeringen att Sverige måste anpassa sig till den västeuropeiska struktur för provning och certifiering som håller på att byggas upp (prop. 1989/90:88 s. 124). SWEDAC har anpassat sig till den tekniska utvecklingen i Europa genom att tillämpa bestämmelsen på så sätt att ackreditering av certifieringsorgan skall ske för alla typer av ledningssystem.

Då begreppet ”kvalitetssystem” kan anses ha en alltför snäv betydelse, bör det bytas ut mot begreppet ”ledningssystem”. Genom denna ändring kommer det tydligt att framgå att SWEDAC handhar ackreditering av certifieringsorgan för certifiering av alla typer av ledningssystem.

10 Konsekvenser

Regeringens bedömning: En tydligare styrning av myndigheternas marknadskontroll för att uppfylla föreskrivna krav och åstadkomma en mer effektiv marknadskontroll kan komma att medföra att ökade resurser måste tillföras marknadskontrollverksamheten. Hos några myndigheter kan kostnadsökningar finansieras inom ramen för befintliga anslag eller avgiftssystem. Inom områden där den befintliga marknadskontrollen är anslagsfinansierad är det i dagsläget inte möjligt att införa avgiftsfinansiering. För att uppnå en nödvändig nivå på anslagsfinansierad marknadskontroll krävs motsvarande ambitionshöjning. Denna bör ske successivt och på sådant sätt att myndigheten ges tillfälle att över tid genomföra de åtgärder som krävs för att uppnå kraven enligt EG-direktiv eller som i övrigt ställs.

Lagförslagen som avser samverkan mellan Tullverket och marknadskontrollmyndigheter respektive ackreditering av certifieringsorgan för certifiering av ledningssystem bedöms inte innebära några ökade kostnader för staten.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Ett flertal tillsynsmyndigheter har redovisat behov av resursförstärkningar för att kunna utföra en effektiv marknadskontroll. Majoriteten av myndigheterna anför att det inte är möjligt att införa avgiftsfinansiering och att ökade resurser därför måste tillföras genom ökade anslag. *Svensk Handel* och *Svenskt Näringsliv* anser att finansiering av marknadskontroll är ett ansvar för staten och inte skall finansieras med hjälp av avgifter från näringslivet.

Skälen för regeringens bedömning

Statsfinansiella konsekvenser

Förslaget om att förstärka Marknadskontrollrådet och dess horisontella samordningsfunktion bedöms medföra ökade kostnader för SWEDAC. En ökad kostnad för denna befintliga funktion bör liksom idag finansieras via anslagsmedel. Denna kostnad bedöms som låg i jämförelse med kostnaden för alternativet att bygga upp en helt ny organisation för ändamålet.

Enligt de uppgifter som utredningen inhämtat bedömer myndigheterna att för att uppfylla kraven på marknadskontroll kommer ett ökat finansieringsbehov att uppstå.

Regeringen delar bedömningen att en mer effektiv marknadskontrollverksamhet kan medföra ökade krav för vissa av myndigheterna. Detta bör då ske successivt och på ett sådant sätt att myndigheterna ges tillfälle att över tid genomföra de åtgärder som krävs. Regeringen gör bedömningen att en ökad marknadskontroll i första hand skall möjliggöras genom omprioriteringar i respektive myndighets

verksamhet. Om detta inte bedöms som tillräckligt kan det bli aktuellt att föreslå omfördelning av anslagsmedel. Behovet av att eventuellt omfördela resurser till sådan verksamhet får bedömas sektorsvis i budgetprocessen när ett tillräckligt underlag föreligger inför budgetåret 2006 eller senare.

Lagförslagen som avser samverkan mellan Tullverket och marknadskontrollmyndigheter respektive ackreditering av certifieringsorgan för certifiering av ledningssystem bedöms inte innebära några ökade kostnader för staten.

Konsekvenser för små företag

En förbättrad marknadskontroll bidrar till att skapa sunda spelregler för näringslivet och att motverka illojal konkurrens på marknaden. Förslagen om en tydligare styrning av marknadskontrollen respektive en ökad samverkan mellan Tullverket och marknadskontrollmyndigheter bedöms inte ha några negativa effekter för små företag.

Förslaget att förtydliga att SWEDAC handhar ackreditering av certifieringsorgan för certifiering av alla typer av ledningssystem bedöms inte få några negativa konsekvenser för små företag.

Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen

Enligt förslaget om en tydligare styrning av marknadskontrollen skall marknadskontroll i vissa fall kunna utövas med bistånd av en kommun. Förslaget innehåller dock inga regelförändringar som påverkar den kommunala självstyrelsen.

Övriga konsekvenser

Förslagen bedöms inte ha några direkta konsekvenser ifråga om brottsligheten eller det brottsförebyggande arbetet, sysselsättningen, offentlig service i olika delar av landet, jämställdheten mellan män och kvinnor eller för möjligheten att nå de integrationspolitiska målen.

Utredningsuppdraget

Utredningen har haft att redovisa kraven på marknadskontroll inom olika områden, behovet av marknadskontroll inom olika områden, kostnaden för denna, ansvarsfördelningen mellan myndigheterna samt myndigheternas sanktionsmöjligheter. Utredningen har även haft att ta ställning till samarbetet mellan tullmyndigheten och de sektorsansvariga myndigheterna avseende marknadskontroll.

Utredningen redogör för kärnområden för marknadskontroll, dvs. produktdirektiv enligt den s.k. nya metoden och det allmänna produktsäkerhetsdirektivet (2001/95/EG) samt hur systemet för teknisk provning och kontroll är uppbyggt med dess olika delar såsom standarder, ackreditering, informationsförfaranden m.m.

Vidare redogörs för de allmänna principerna för marknadskontroll samt den nya svenska produktsäkerhetslagstiftningen och dess omfattande tillsynsbestämmelser.

En genomgång av myndigheternas marknadskontrollverksamhet görs i en särskild bilaga (bilaga 2).

Utredningen behandlar vidare samarbetet mellan sektorsmyndigheterna och Tullverket avseende kontroll av om produkter som importerats från tredjeland är i överensstämmelse med reglerna för produktsäkerhet.

Överväganden och förslag

Utredningen anser att den nuvarande modellen med ansvar för marknadskontrollen hos sektorsmyndigheter skall behållas. Kravet på sakkompetens och sambandet med den föreskrivande verksamheten talar för detta.

I den utsträckning myndigheter saknar egen lokal tillsynsorganisation bör de även i fortsättningen genom avtal kunna ta hjälp av annan myndighet, kommun eller enskild. Om detta sker har myndigheterna ändå det slutliga ansvaret för åtgärder som vidtas.

Utredningen anser att den politiska styrningen av marknadskontrollen är för svag. Det finns ingen ledning för hur myndigheterna skall prioritera.

Utredningen föreslår därför att ett övergripande mål för marknadskontrollen skall läggas fast i en ny förordning om marknadskontroll. Målet skall vara att marknadskontroll genomförs i den omfattning som fordras för att säkerställa att varor som finns på marknaden uppfyller ställda krav, bl.a. avseende produktsäkerhet. Vidare måste marknadskontrollen synliggöras i regeringens styrning av myndigheterna. Myndighetspecifika mål bör föras in i myndigheternas regleringsbrev, liksom krav på återrapportering av bl.a. resursförbrukning, insatser och resultat.

Utredningen föreslår att samordningen av marknadskontrollen skall stärkas genom att det befintliga Marknadskontrollrådet får vidare uppgifter och tydligare ansvarsområden. Rådets självständiga roll skall

tydliggöras, men det skall även fortsättningsvis vara placerat hos Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC), som innehar dess sekretariat. Tullverket och Kommerskollegium skall ingå i rådet förutom de berörda marknadskontrollmyndigheterna. Rådet och vissa grundläggande funktioner skall regleras i den nya förordningen. Rådet skall överenskomma generella riktlinjer för marknadskontroll och en gemensam handlingsplan samt årligen redovisa till regeringen hur handlingsplanen följs upp.

När produkter med undermålig produktsäkerhet säljs på marknaden snedvrids marknadsförutsättningarna för de företag som följer de uppställda spelreglerna. Ofta är det import från länder utanför EES-området som medför de största riskerna härvidlag. Samarbetet mellan Tullverket och marknadskontrollmyndigheterna är avgörande för kontrollen av sådana produkter. Samarbete tycks ha etablerats i mindre utsträckning i Sverige än i andra medlemsländer.

Utredningen föreslår att regeringen skall kunna bestämma vilka myndigheter som skall få tillgång till uppgifter om import eller export från Tullverket utan sekretessprövning och att bestämmelsen utvidgas till att omfatta samtliga marknadskontrollerande myndigheter. Förslaget innebär att såväl tullagen som tullförordningen ändras samt att sekretessförordningen kompletteras. Utredningen föreslår vidare att det klargörs vilka myndigheter som är "nationell myndighet med ansvar för marknadsövervakning" enligt förordning (EEG) 339/93 genom att detta anges i berörda myndigheters instruktioner.

Finansiering

I samband med Sveriges anslutning till EES-avtalet och medlemskapet i EU gjordes bedömningen att ökade resurser för marknadskontroll främst borde skapas genom generella avgifter eller genom omprioritering inom myndigheternas anslag. Detta har enligt utredningen hämmat utbyggnaden av marknadskontrollen.

Utredningen finner därför att det ökade resursbehov som myndigheterna har rapporterat i stället måste täckas genom ökade anslag och att gemensam finansiering över ett större antal utgiftsområden bör vara motiverat. Avgiftsfinansiering bör dock övervägas när nya sektorer tillkommer.

EU-strategi

Sverige bör utifrån en förstärkt marknadskontroll i Sverige fortsatt verka för en behandling av marknadskontrollen på politisk nivå i EU genom att den tas upp i olika strategier, resultattavlor m.m. Svenska myndigheter bör aktivt delta i administrativt samarbete inom sina produktområden, bl.a. för att söka uppnå en europeisk samsyn om marknadskontrollen.

Betänkandets lagförslag

Prop. 2004/05:98
Bilaga 2

Förslag till lag om ändring i tullagen (2000:1281)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 6 § tullagen (2000:1281) skall upphöra att gälla vid utgången av ...

Förteckning över remissinstanserna

Prop. 2004/05:98
Bilaga 3

Följande remissinstanser har beretts tillfälle att avge synpunkter på betänkandet (SOU 2004:57) Tillsyn för säkra varor och öppna marknader.

Allmänna reklamationsnämnden, Arbetsmiljöverket, Boverket, Djurskyddsmyndigheten, Ekonomistyrningsverket, Elsäkerhetsverket, Energimyndigheten, Fiskeriverket, Folkhälsoinstitutet, Järnvägsinspektionen, Kemikalieinspektionen, Kommerskollegium, Konkurrensverket, Konsumentverket, Kärnkraftsinspektionen, Livsmedelsverket, Lotteriinspektionen, Luftfartsverket, Läkemedelsverket, Naturvårdsverket, Verket för näringslivsutveckling (NUTEK), Rikspolisstyrelsen, Post- och telestyrelsen, Radio- och TV-verket, Sjöfartsverket, Skogsstyrelsen, Socialstyrelsen, Statens jordbruksverk, Statens räddningsverk, Statens strålskyddsinstitut, Statskontoret, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC), Tullverket, Vägverket, Länsstyrelsen i Stockholms län, Marknadsdomstolen, Landstingsförbundet, Sveriges Kommunförbud, Bil Sweden, Företagarna, Industrins Byggmaterialgrupp, IT-företagen, Kemisk-tekniska Leverantörsförbundet, Näringslivets Nämnd för Regelgranskning, Rådet för Byggkvalitet, Skogsindustrierna, Svensk Handel, Svensk Handel, branschkansliet, Svensk Industriförening, Svenskt Näringsliv, Sveriges Byggindustrier, Sveriges Exportråd, Sveriges Kemiska Industrikontor, Sveriges Transportindustriförbund, Sjukvårdsleverantörernas Förbund, Sweboat, Teknikföretagen, Trä- och möbelindustriförbundet, VVS Grossisterna, Föreningen Sveriges Bygginspektörer, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Sveriges Konsumenter i Samverkan, Sveriges Konsumentråd, Konsumentvägledarnas Förening, Swedish Standards Institute (SIS), Svenska Elektriska Kommissionen (SEK), Informationstekniska Standardiseringen (ITS), SITAC, Intertech SEMKO AB, Det Norske Veritas Inspection AB, Det Norske Veritas Certification AB, Svensk Maskinprovning AB, Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB, SWETIC, AB Ångpanneföreningen, AB Svensk Glasåtervinning, Metallkretsen AB, Plastkretsen AB, svensk Kartongåtervinning AB, Retourwell AB, och Packforsk.

Yttrande har härutöver inkommit från Företagarförbundet.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 mars 2005

Närvarande: Statsministern Persson, statsråden Ringholm, Sahlin, Östros, Messing, Y. Johansson, Bodström, Karlsson, Nykvist, Andnor, Nuder, M. Johansson, Hallengren, Björklund, Holmberg, Jämtin, Orback, Baylan

Föredragande: statsrådet Östros

Regeringen beslutar proposition 2004/05:98 Riktlinjer för
marknadskontroll av produkter, m.m.